

Mátyás király fája

Még a század elején, egy nyári éjszaka, gyalog bandukoltunk haza a Városligetből Krudy Gyulával. Jó bort adott az öreg Wempetics, csöndesen hallgattuk az író, aki a Köröndön megállt, fejét jellegzetes módon félrefordította és kampós botjával a Körönd hatalmas, terebélyes fáira mutatott:

— Látjátok ezeket a fákat? Platán, vadgesztenye. Ezek még Mátyás király fáinak a hajtásai.

Egyik pajtásunk halkán csuklott egyet.

— Régen volt, talán igaz sem volt...

Gyula dühbe jött. Majd, hogy ráhuzott egyet a kampós bottal. Nem szerette, ha zavarták a tündérme-séiben.

— Régen volt, de igaz volt. Ez volt az első vadgesztenyefa, noha Mátyás a Bakonyt szerette, melynek szűret felé olyan hangja volt, mint a tengeri csigának, zug-bug szakadatlanul. Aki először hallja, nem tud aludni, rőszelángot vél látni a sötétben, amely láng fölött mesemondó öregasszony az ujjait egy tördeli, mint a tar gallyakat.

Egyik barátunk, az ifju költő, megszólalt, nagyon halkán, mert félt a Gyula botjától.

— Gyönyörű! Kár, hogy nincs semmi értelme.

Valaki megszólalt a társaságból:

— Ha Mátyás a Bakony fáit szerette, miért ültetett ide idegen országbeli fákat?

Krudy kész volt a válasszal:

— Gavallériából. Mert — ha nem tudnál — Mátyás gavallér király volt. Kevesen voltak ilyenek. Talán tizennegyedik Lajos, de az sem egészen. Mátyás a felesége — Beatrix kedvéért ültetett ide hazájabeli fákat, hogy vessen rá egy pilantást, amikor erre kocsizik

arany cipellőben, velencei csipkemantillában. Mosolyognak egymásra a szép asszony, meg a taliánfa — ez volt az akarata!

Tisztelgett a kampós bottal a vadgesztenyefák előtt.

— A gavallér király fája.

Mostanában naponta látom az öreg fát, amelyikről ezt a valószínűtlen kis mesét elmondta Krudy, megfelelő számú somlai borosüveg kiürítése után. Naponta látom. — mert a Köröndön lakom és az ablakom éppen a fára nyílik. S az idén, egy tavaszi reggel azt látom, hogy egy suhanc, valami éles, nyíl-szerű acélszerszámmal célba veszi a fa törzsét és egymás után belevágja, megsebz, fölhasítja. Ráordítottam:

— Nem takarodsz onnét, te csirkefogó!

A fiu eloldalgott. Azután, pár nap múlva, amikor hazafelé tartva elhaladtam a fa alatt, elébem hullott a fáról egy virágos ág. Szép fehér-sárga gesztenyevirág.

Lehajoltam érte, fölemeltem, gyöngéden, szeretettel. A fa revansirozta a jóakaratomat.

Ime a gavallér király gavallér fája.